

Maatschappelijke Impactanalyse Corona – Gemeente Hilversum

Dit overzicht is geactualiseerd tot 14 oktober. De maatregelen die het kabinet afkondigde inzake de gedeeltelijke lockdown zijn erin meegenomen. Het is denkbaar dat de scenario's in dit overzicht vanwege nieuwe ontwikkelingen moeten worden aangepast. Het college en de organisatie zullen in het vervolg van deze crisis volgens de scenariomethodiek blijven werken.

Inhoudsopgave

Sector	Mate van impact
1 Horeca	Hoog
2 Detailhandel	Hoog
3 Arbeidsmarkt, werk, inkomen en schulden	Hoog
4 Cultuur	Hoog
5 Sport	Hoog
6 Onderwijs	Hoog
7 Ondermijning	Hoog
8 Toezicht en handhaving	Hoog
9 Mobiliteit/bewegen	Gemiddeld
10 Wonen	Gemiddeld
11 Duurzaamheid	Gemiddeld
12 Fysieke projecten	Gemiddeld
13 Jeugd	Gemiddeld
14 Welzijn en zorg	Gemiddeld
15 Bescherming en opvang	Gemiddeld
16 Jeugd en veiligheid	Gemiddeld
17 Veiligheidsbeleving / sociale spanningen	Gemiddeld
18 Logistiek	Laag
19 Natuur en ecologie	Laag
20 Monumenten	Laag
21 Milieu	Laag

Toelichting op de scenario's in deze impactanalyse

Scenario tijdelijk zwaar	Scenario langduriger zwaar
In dit scenario sorteren de maatregelen van 29 september en 14 oktober 2020 na vier weken effect en kan langzaam worden afgeschaald. De afschaling kan een economische recessie niet voorkomen, maar er is ook uitzicht op langzaam economisch herstel. Sectoren gaan weer terug naar normaal (overbruggen) of passen zich aan de nieuwe realiteit aan (aanpassen).	In dit scenario sorteren de maatregelen van 29 september en 14 oktober 2020 niet voldoende effect, houden maatregelen langer aan en verzwaren ze mogelijk zelfs naar een volledige tweede lockdown. Als gevolg worden sectoren gedurende langere tijd hard geraakt, onder meer door minder reisbewegingen. Hierdoor zal er een tijd aanbreken van het net redden of niet (overleven) of is er sprake van een radicale omslag in denken (transformatie).

Horeca

Mate van impact: Hoog

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Deze sector is en wordt nog steeds hard geraakt door de crisis en de beperkende maatregelen. Daardoor is de sector (met de cafe's en nachtzaken voorop), een groot deel van de inkomsten dit jaar misgelopen waarvan slechts een deel op de lange termijn kan worden terugverdiend. Per 1 juni kon de horeca weer open en hebben ze in de zomer, met ondersteuning vanuit de gemeente, zo goed en zo kwaad als het kan gedraaid. Met de beperkende maatregelen van 14 oktober wordt de horeca geconfronteerd met een nieuwe lockdown voor een periode van vier weken. Voor de periode na de nieuwe sluiting van vier weken heeft het college van B&W op 6 oktober besloten de verruimde terrassen ook in de winterperiode toe te staan. Daarbij zijn aspecten die het bezoek comfortabeler maken, zoals terrasschotten en heaters onder voorwaarden toegestaan. Ook is besloten om het op verzoek uitstellen van betaling van belasting te verlengen tot 31 december 2020. Ondanks deze steun hebben enkele horeca ondernemers inmiddels hun deuren moeten sluiten. De Taskforce Anderhalve Meter, waarin Koninklijke Horeca Nederland afdeling Hilversum onder andere is vertegenwoordigd neemt allerlei initiatieven die mede bedoeld zijn voor de horeca, waaronder de aanpassing van de openbare ruimte, onder meer door het verplaatsen van fietsenrekken en lantaarnpalen. Na de Summer in the City activiteiten in de zomer wordt momenteel gewerkt aan verschillende coronaproof evenementen (zoals Sinterklaas) en wordt de campagne 'Support your locals' opnieuw opgestart door Hilversum Marketing, Centrum en De Gijsbrecht.

Scenario tijdelijk zwaar

De omzet van horeca wordt sinds langere tijd stevig geraakt, maar door versoepeling van de maatregelen van 29 september en 14 oktober na vier weken, overheidssteun en openstelling in de zomer wordt dit deels gecompenseerd. Er gaan horecabedrijven failliet maar er zullen ook bedrijven zijn die zich voldoende weten aan te passen aan de nieuwe situatie. Mogelijk nieuwe horecaformules zullen deels in het gat springen dat de faillietgaande horeca achterlaat, maar de leegstand zal toenemen met een afnemende aantrekkingskracht van het centrum en ondermijning tot mogelijk gevolg.

Handelingsperspectief gemeente

Aanpassen: De financiële regelingen vanuit het Rijk bieden het grootste financiële houvast voor horecaondernemers. De gemeente kan ondernemingen niet financieel overeind houden. We blijven wel in nauw contact staan, meedenken en flexibel optreden waar mogelijk (uitstel lokale belastingen, geen precario dit jaar, verruimde terrassen, aanpassingen in de openbare ruimte, marketing).

Scenario langduriger zwaar

Bij het langer voortduren van de sluiting van 14 oktober dan de aangekondigde vier weken zal de horeca veel inkomsten missen met een groot aantal faillissementen tot gevolg. Daarnaast mijden toeristen langdurig het reizen buiten de eigen landsgrenzen en ook Nederlanders maken minder reisbewegingen in eigen land. Tot slot is thuiswerken de norm, waardoor catering (waar ook veel horecabedrijven zich deels op richten) van zakelijke bijeenkomsten wegvalt. De horeca richt zich gedurende lange tijd met name op de lokale/regionale afzetmarkt en afhaalformules. Als gevolg wordt de horeca geconfronteerd met minder omzet en sluitingen waardoor de leegstand oploopt met een afnemende aantrekkingskracht van het centrum en ondermijnende activiteiten tot gevolg.

Handelingsperspectief gemeente

Transformatie: Ook in dit scenario denken we mee en treden we waar mogelijk flexibel op (uitstel lokale belastingen, geen precario dit jaar, verruimde terrassen, aanpassingen in de openbare ruimte, marketing). De in dit scenario te verwachten grote hoeveelheid faillissementen hebben invloed op de kwaliteit van het centrum, waarbij het nog urgenter wordt om te komen tot een compacter centrumgebied.

Detailhandel

Mate van impact: Hoog

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? De omzetten in de detailhandel zijn afgelopen maanden hard geraakt als gevolg van de coronacrisis, met name in de seizoen-afhankelijke sectoren (kleding en schoenen). Het voortduren van de crisis en daaraan gerelateerde recessie zorgt voor een nog hardere klap. Met de winter in aantocht komen er nieuwe uitdagingen bij t.a.v. comfortabel winkelen. Rijen buiten in de regen en kou is niet aantrekkelijk. Winkeliers maken zich zorgen om omzet, en ook over hoe de sint/kerstdrukke kan worden opgevangen en verspreid over de week en over de maanden waarin retailers het vaak moeten verdienen. Vanuit de Taskforce Anderhalve Meter, waarin ook de gemeente zit, wordt gewerkt aan een veilig bezoek van het centrum en andere winkelgebieden, onder meer door het toevoegen van signing van het voetgangersgebied, een druktemeter, inzet van stewards en uitdelen van mondkapjes in samenwerking met de stichting Hilversum Marketing. Daarnaast is het zomerprogramma Summer in the City financieel ondersteund en in vergunningverlening gefaciliteerd en worden door Hilversum Marketing campagnes als 'Support your locals' gerealiseerd. Ook is besloten om het op verzoek uitstellen van betaling van belasting te verlengen tot 31 december 2020.

Scenario tijdelijk zwaar	Handelingsperspectief gemeente	Scenario langduriger zwaar	Handelingsperspectief gemeente
Door aanhoudende maatregelen blijft winkelbezoek relatief laag. Omzetten herstellen langzaam naar het niveau van 2019 doordat de maatregelen van 29 september en 14 oktober na vier weken effect sorteren. Hoewel niet alle schade teniet wordt gedaan, zullen klanten de fysieke winkels weer gaan opzoeken en daar hun aankopen doen. Er zullen winkels failliet gaan, maar een deel zal zich aan de nieuwe situatie aanpassen. Er komen (beperkte) verzoeken om winkels te transformeren naar wonen, met name in het randgebied. Ook is sprake van (beperkte) leegstand.	Overbruggen: De gemeente ondersteunt ondernemers met het uitvoeren van de Rijksregelingen (bijvoorbeeld NOW) en het geldende maatregelenpakket (betalingsregelingen, geen precario). Daarnaast faciliteert de gemeente maatregelen in de openbare ruimte (signing, stewards), activiteiten en campagnes in de winterperiode. We blijven meedenken en flexibel optreden waar mogelijk.	Doordat de maatregelen van 14 oktober verzwaren tot een volledige lockdown of langer voortduren als gedeeltelijke lockdown zal de sector dusdanig veel verlies lijden dat meer zelfstandige winkeliers en ketens hun winkels sluiten. Ook zal de sector veel faillissementen te verduren hebben. Dit leidt tot een verdere toename van de leegstand in/rond het centrum en in andere winkelgebieden met bijbehorend effect op het vestigingsklimaat en een grotere kans op ondermijnende activiteiten.	Transformatie: De gemeente ondersteunt ondernemers met het uitvoeren van Rijksregelingen, maar zal ook zelf moeten nadenken over een tweede lokale maatregelenpakket zoals na de eerste lockdown werd uitgevaardigd (zie RIB 2020-17, bijlage 4). De grote hoeveelheid faillissementen hebben invloed op de aantrekkingskracht van het centrum, waarbij het urgenter wordt stevig in te zetten op een compacter centrum met verplaatsing van winkels en inzet op transformatie van winkelmeters naar werken en wonen, tijdelijk dan wel permanent.

*Zie de inhoudsopgave voor een toelichting op de uitgangspositie per scenario

Arbeidsmarkt, werk, inkomen en schulden

Mate van impact: Hoog

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Door de coronacrisis is er inmiddels sprake van een economische recessie met directe gevolgen voor de arbeidsmarkt en daarmee de beroepsbevolking. Bedrijven en zzp-ers hebben het toenemend zwaar, dat zien we terug in het groeiende beroep dat wordt gedaan op de ondersteuningsvoorzieningen die het Rijk heeft ingesteld, of die de gemeente al heeft. Zo zien we dat zzp-ers flink beroep doen op de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO), met al 2201 uitkeringen en 107 verstrekte kredieten in Hilversum. Ook is het aantal WW-uitkeringen bij het UWV de afgelopen zes maanden fors hoger dan in dezelfde periode in 2019 (+29% kortdurende WW; +7% langdurige WW). Daarbij is er sprake van een lichte daling van het aantal WW-uitkeringen vanaf mei 2020 tot dit moment. De verklaring hiervoor is dat veel jongeren die werkloos raakten tijdens de eerste besmettingsgolf slechts voor een korte periode aanspraak maakten op WW-uitkering. Tegelijkertijd zien we een toename in het aantal terugvorderingen, met name door onterecht ontvangen TOZO. Voor de gemeente betekent dit dat er zowel meer beroep wordt gedaan op het uitvoeren van de landelijke en lokale regelingen als ook meer werkdruk als gevolg van de toegenomen terugvorderingen. Groepen die het zwaarst getroffen zijn, zijn jongeren en flexwerkers en de sectoren horeca, media en cultuur, sportscholen en detailhandel. Om werk(loos)-naar-werk te stimuleren sluit Hilversum onder meer aan bij de investeringen van het Rijk voor maatwerkondersteuning van werkzoekenden naar ander werk. Al voor de coronacrisis is ingezet op het stimuleren van leven lang leren (LLO) en het verbeteren van de relaties met werkgevers, onderwijsinstellingen en relevante partijen in de grotere regio (zoals House of Skills, de MRA, en de Economic Board Utrecht). In de zwaar getroffen mediasector opereert Media Perspectives, dat met mediabedrijven, mediaprofessionals (incl zzp) en opleiders spreekt over de actuele vraag wat de impact is van corona en wat nodig is om wendbaar te blijven. Daarnaast is er een aanvraag ingediend bij het ministerie van Economische Zaken voor een MKB deal, waarin het MKB geholpen kan worden bij digitaliserings- en HR-vraagstukken.

Scenario tijdelijk zwaar

De verwachting is dat het beroep op de gemeentelijke bijstandsregelingen zal toenemen als gevolg van de effecten van een tweede golf, het aflopen van kortdurende WW-uitkeringen en de versoeringen van maatregelen vanuit het Rijk. Doordat het bijstandsbestand van de gemeente groter wordt en het aantal terugvorderingen van onterecht ontvangen TOZO nog meer toeneemt, is er tijdelijk extra capaciteit nodig om dit op te vangen. Hoewel de verwachting is dat de werkgelegenheid langzaam weer aantrekt zullen sectoren als de horeca en detailhandel langer nodig hebben om te herstellen en zal de arbeidsmarkt lastiger worden voor starters. Zelfs in het meest gunstige geval stijgt de werkloosheid volgens de UWV met 2,5%.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: Op korte termijn zal de gemeente de regelingen van het Rijk en toezicht daarop verder uitvoeren. In voorbereiding op de afschaling hiervan kan de gemeente de eigen capaciteit voor de BBZ en bijstandsregelingen opschalen. Daarnaast kan de gemeente de vroegsignalisering verder doorontwikkelen en daarbij passende ondersteuning, het minimeleid verruimen en nog intensiever contact met samenwerkingspartners organiseren voor het organiseren van om- en bijscholingstrajecten, etc.

Scenario langduriger zwaar

Door de langer durende zware maatregelen van 14 oktober, wordt de recessie zwaarder en zal het herstel van werkgelegenheid veel trager verlopen. Ondernemers komen verder in de problemen en komen uiteindelijk na de TOZO bij de BBZ en schuldhelpverlening terecht. Ook neemt het aantal werklozen dat beroep doet op andere bijstandsregelingen verder toe waardoor gemeentelijke budgetten voor meerdere jaren onder druk zullen staan. De verwachting is dat het Rijk hiervoor enige compensatie zal bieden maar bij lange na niet genoeg.

Handelingsperspectief gemeente

Overleven: Werkzoekenden zullen eerder een beroep doen op de gemeente om financiële ondersteuning. Als gevolg hiervan ontstaat een oplopende druk op inkomensvoorzieningen, schuld- en werktrajecten. Voor zover deze beschikbaar zijn kunnen werklozen zich beroepen op regelingen en steunpakketten vanuit het Rijk. De gemeente kan meedenken en flexibel zijn in het ondersteunen van deze maatregelen. Het belang van begeleiding en investeringen in om- en bijscholingstrajecten naar kansrijke sectoren zal nog groter worden. Daarvoor kan de gemeente overwegen een extra programma te starten.

*Zie de inhoudsopgave voor een toelichting op de uitgangspositie per scenario

Cultuur

Mate van impact: Hoog

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Door de maatregelen tegen Covid-19 kwam vrijwel het gehele culturele leven maanden stil te liggen. Ondanks de versoepelingen in juni en vanwege de nieuwe aangescherpte maatregelen vanaf 1 oktober blijft de situatie zorgelijk en wordt de cultuursector geconfronteerd met een beperkte capaciteit vanwege de contactbeperkende maatregelen. De sector is nog sterker dan voorheen afhankelijk van overheidssubsidies doordat het rendement van voorstellingen niet kan worden behaald. Ruimtegebrek is een serieus probleem voor vrijwel alle activiteiten en de kosten voor activiteiten zijn hoger door alle extra maatregelen die moeten worden genomen. Vanuit de gemeente ligt de prioriteit nu bij het overeind houden van de culturele basisinfrastructuur (BIS). Zo zijn vanuit de BIS steunvragen gekomen vanuit De Vorstin, Filmtheater Hilversum, Museum Hilversum, Globe Centrum voor Kunst en Cultuur, de bibliotheek en Festival Wonderfeel. De gemeente heeft vanaf het begin nauw contact met de instellingen en een regelmatig geactualiseerd beeld van de impact van de corona maatregelen op hun bedrijfsvoering. Doordat er een goed beeld was van de nettoschade kon snel noodsteun verleend worden aan instellingen in de BIS, door matching met de door het Rijk beschikbaar gestelde fondsen en het noodfonds van de Provincie Noord-Holland (in totaal gaat het om noodsteun ter hoogte van 716.000 euro, waarvan meer dan de helft vanuit Rijk en provincie). Het Rijk is daarnaast bezig met het ontwikkelen van een extra noodfondspakket en door de provincie is een tweede noodfonds ingesteld, waarvan een deel beschikbaar zal komen voor cultuur. Daarnaast maken instellingen, waar mogelijk, gebruik van de generieke (Rijks)regelingen, zoals NOW. Met de culturele instellingen is verder nauw contact over de stand van zaken en inschatting van risico's. Een verborgen problematiek betreft de vele zzp-ers, die een deel van de klap opvangen en weinig perspectief hebben op werk doordat activiteiten op langere termijn niet meer (of in beperkte mate) plaatsvinden.

Scenario tijdelijk zwaar	Handelingsperspectief gemeente	Scenario langduriger zwaar	Handelingsperspectief gemeente
De contactbeperkende maatregelen die zijn ingegaan vanaf 29 september en 14 oktober zorgen ervoor dat culturele organisaties die het al zwaar hadden, verder onder druk komen te staan. Doordat het aantal bezoekers beperkt wordt tot 30 kan een deel van de organisaties niet meer rendabel draaien met financiële consequenties tot gevolg.	Overbruggen: de gemeente ondersteunt de organisaties door het uitvoeren van de Rijksregelingen en lobbyt actief binnen MRA, Provincie en Regio voor verdere noodsteun vanuit het Rijk om de tweede klap op te vangen. De gemeente houdt nauw contact met de culturele partijen.	De contactbeperkende maatregelen van 29 september en 14 oktober blijven langer bestaan en worden mogelijk verzwaard tot een volledige tweede lockdown waardoor de sector structureel inkomsten blijft missen. Culturele organisaties binnen en buiten de BIS komen in financieel zwaar weer en dreigen in sommige gevallen de deuren te moeten sluiten. Tijdelijke dienstverbanden stromen uit de sector. Met name kleinere (amateurkunst) organisaties zullen aangewezen zijn op steun van het Rijk en de gemeente om te overleven doordat ze geen aanspraak kunnen maken op middelen vanuit de cultuur fondsen.	Overleven: Bij tweede noodsteunmaatregelen vanuit het Rijk voor BIS-organisaties zal er, net als in het eerste geval, van de gemeente om cofinanciering worden gevraagd. Dit is niet binnen de cultuurbegroting op te vangen, dus zal een nieuwe afweging vragen. Mogelijk beroep op de Covid-reserve. Tevens afweging te maken voor organisaties die niet tot het BIS behoren en wel op omvallen staan.

*Zie de inhoudsopgave voor een toelichting op de uitgangspositie per scenario

Sport

Mate van impact: Hoog

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Alle sportaccommodaties zijn gedurende 1,5 maand volledig gesloten geweest. Vanaf mei zijn er weer activiteiten in de buitenlucht mogelijk voor de jeugd t/m 18 jaar. Vanaf medio mei mag iedereen weer onder voorwaarden buiten sporten en bewegen. Dit geldt ook voor de binnensport. Wedstrijden en evenementen mogen inmiddels weer plaatsvinden maar met zeer beperkt publiek (en vanaf 29 september zelfs zonder publiek). De gebouwen (clubhuizen/kantines e.d.) zijn in de zomer weer open geweest, maar sluiten opnieuw per 29 september. Sportverenigingen lopen zowel hierdoor als door het niet doorgaan van evenementen barinkomsten mis. Per 14 oktober zijn daarnaast de amateurteamsporten waar geen 1,5 meter in acht kan worden gehouden voor 18 jaar en ouder tenminste 4 weken verboden. In deze periode is er over deze onderwerpen regelmatig overleg gevoerd met verenigingen. Sportverenigingen kunnen aanspraak maken op regelingen vanuit het Rijk en andere overheden (NOW, steunfondsen). Voor de eerste maanden van de coronacrisis (maart, april, mei) heeft het college op 22 september besloten om huur kwijt te schelden. Dit wordt geheel of gedeeltelijk gecompenseerd door het Rijk via de Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (voor in totaal €90 miljoen landelijk) of via een dekking vanuit het verschil via de Covid-reserve. Sportclubs kunnen daarnaast gebruik maken van andere steunfondsen vanuit het Rijk zoals de Tegemoetkoming Vaste Lasten of de Tegemoetkoming Amateursportorganisaties. Tot slot wordt Verenigingsondersteuning Hilversum structureel ingezet om aan de sportverenigingen ook in deze periode maatwerk te leveren.

Scenario tijdelijk zwaar

Door de maatregelen die op 29 september en 14 oktober zijn ingegaan worden sportverenigingen opnieuw geconfronteerd met het sluiten van de kantines, het weren van alle toeschouwers en het niet doorgaan van de amateurteamsporten voor 18 jaar en ouder waar geen afstand kan worden gehouden. Op korte termijn raakt dit inkomsten uit horeca en evenementen c.q. wedstrijden. Omdat de maatregelen tijdelijk zijn kunnen sportclubs bij de afschaling weer gaan opbouwen. Op langere termijn maken verenigingen zich zorgen over ledenverlies, stagnatie van het aantal nieuwe leden en toekomstige sponsorinkomsten.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: De gemeente ondersteunt bij het uitvoeren van de Rijksregelingen (sportsteunfondsen, NOW) en houdt zich op nieuwe ontwikkelingen als gevolg van recente en toekomstige maatregelen. We blijven met de sportverenigingen in gesprek ook nadat de maatregelen zijn versoepeld om te bezien welke extra steun eventueel nodig is.

Scenario langduriger zwaar

Wanneer kantines en sportgebouwen gesloten blijven en amateurteamsporten niet of alleen in sterk aangepaste vorm door kunnen gaan zullen sportverenigingen gedurende langere tijd inkomsten missen. Het ontbreken van deze inkomsten zal ook structurele gevolgen hebben voor de sportverenigingen. Financieel zwakkere clubs zullen mogelijk samenwerking zoeken met andere clubs.

Handelingsperspectief gemeente

Overleven: De gemeente zal naast het uitvoeren van landelijke ondersteuningsmaatregelen moeten nadenken over lokale maatregelen zoals uitstellen van betalingen als het gaat om huur. Verenigingsondersteuning Hilversum kan helpen bij het vormgeven van nieuwe samenwerkingen tussen sportclubs die het eigenstandig niet langer redden.

Onderwijs

Mate van impact: Hoog

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? De sluiting van scholen aan het begin van de coronacrisis heeft voor ernstige problemen heeft gezorgd, zowel voor (kwetsbare) jongeren als voor hun ouders. Hoewel de versoepelingen van de maatregelen tot enige verlichting hebben geleid staat de maatschappelijke functie van scholen onder druk. Leraren moeten bij klachten eerder thuisblijven, waardoor de druk op andere leraren groter wordt. Daarnaast raken de kinderen die al in multiprobleemgezinnen wonen verder achterop. Taalachterstanden bij kinderen met een migratieachtergrond zijn moeilijker weg te werken, bijvoorbeeld doordat sommige kinderen tijdelijk teruggingen naar het land van herkomst. Bij beroepsopleidingen worden lessen vaker voor kleinere groepen gegeven en is het voor kwetsbare jongeren die een startkwalificatie proberen te halen moeilijker om een stageplaats te vinden. Bedrijven willen minder mensen op de werkvloer en zien begeleiding op afstand vaak niet zitten. Om het tekort aan stages op te vangen zijn scholen creatief te werk gegaan. Zo werkte de Gooise Praktijkschool samen met verbonden partij Coöperatie productief leren bij het nabootsen van een winkel in de praktijkschool. Ook neemt de instroom in het MBO college toe. Het lijkt erop dat vanwege de minder grote kans op werk jongeren vaker besluiten weer naar school te gaan. Op het gebied van onderwijs wordt de Corona-aanpak geregionaliseerd en meer ingericht op maatwerk. Tijdens de eerste lockdown is voor kinderen van vitale beroepen de kinderopvang wel opengesteld.

Scenario tijdelijk zwaar

Ook in het korte scenario kunnen de opgelopen onderwijsachterstanden, met name voor kwetsbare jongeren, moeilijk zijn in te halen. Het risico bestaat dat het aantal jongeren zonder startkwalificatie toeneemt en de kansen op de arbeidsmarkt worden verkleind.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: Signaleren van probleemsituaties is en blijft cruciaal (in samenwerking met scholen en andere partijen). Belangrijk is om op zoek te gaan naar een methode waarmee we snel kunnen achterhalen wanneer leerlingen buiten beeld raken. De scholen zijn verantwoordelijk voor het inhalen van onderwijsachterstanden. Landelijk is hiervoor subsidie beschikbaar. Samen met de regio kan de gemeente de scholen ondersteunen bij het vormgeven aan een succesvolle aanpak om achterstanden in te lopen, en de digitalisering van het onderwijs te versnellen/optimaliseren.

Scenario langduriger zwaar

In dit scenario zullen de scholen steeds meer een beroep doen op de gemeente omdat wegens het uitvallen van personeel door ziekte de continuïteit van het (thuis-) onderwijs gevaar loopt, en zij ondersteund willen worden bij het organiseren van alternatieve vormen van onderwijs.

Handelingsperspectief gemeente

Transformeren: De regio zal de coördinatie bij nieuwe noodopvang overnemen van de gemeente (die hier tot begin juni verantwoordelijk voor was). De verbindende rol van de gemeente rondom de zorg voor kwetsbare kinderen zal alleen maar toenemen. Daar zal dan de meeste inzet van de bestaande capaciteit van de beleidsadviseurs onderwijs naar toe gaan. De gemeente zal in dit scenario mogelijk worden gevraagd te ondersteunen in het gezamenlijk proces van de scholen om structureel nieuwe werkwijzen te ontwerpen (bijv. onderwijs en kinderopvang meer integreren, onderwijs en jeugdzorg meer bij elkaar zetten etc.).

Ondermijning

Mate van impact: Hoog

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Criminelen passen zich in de crisis aan om op andere manieren hun (drugs)geld wit te wassen. Vooralsnog is er geen stijging van ondermijningsactiviteiten geconstateerd en passen de signalen in het regionale en landelijke beeld. De gemeente Hilversum zet wel proactief in op het informeren van (horeca)ondernemers door het verspreiden van een infographic/signaalkaart om ze bewust te maken van signalen van ondermijning en het signaleren van criminele investeerders. Daarnaast is er regelmatig integraal overleg binnen de gemeente in het Lokaal Informatie Overleg (LIO) en is er met ketenpartners in het RIEC een Lokaal Ondermijningsoverleg.

Scenario tijdelijk zwaar

De maatregelen van 29 september en 14 oktober versterken de economische crisis in kwetsbare sectoren. Hierdoor hebben criminele organisaties meer kans om via deze kwetsbare groepen, geld wit te wassen. Ondernemers kunnen contante leningen aangeboden krijgen door criminelen of verkopen hun zaken voor veel te lage bedragen met zwart geld daarbovenop en helpen criminelen daarmee in het opbouwen van een horeca-imperium. Ook is leegstand aantrekkelijk voor criminele activiteiten zoals illegaal gokken of drugshandel.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: De gemeente gaat door met het versterken van het cluster ondermijning binnen de organisatie, in nauwe samenwerking met de ketenpartners in het RIEC of het LIO. Naar buiten richten we ons op het creëren van bewustzijn bij (horeca-)ondernemers over hoe ze ondermijning kunnen signaleren en hen alert te maken op ondermijningsactiviteiten.

Scenario langduriger zwaar

Doordat de maatregelen aanhouden neemt de kwetsbaarheid van ondernemers voor ondermijning toe. Daarnaast zou er sprake kunnen zijn van meer leegstand en daaraan gekoppelde gevolgen (waaronder illegaal gokken of drugshandel).

Handelingsperspectief gemeente

Overleven: Aangezien de hoeveelheid ondermijnende activiteiten in dit scenario toeneemt, wordt een gezamenlijk aanpak met ketenpartners en voldoende contact met ondernemers(verenigingen) in de stad nog urgenter. Hoe langer de crisis aanhoudt, hoe eerder er aan een opschaling van de aanpak ondermijning moet worden gedacht.

Toezicht en handhaving

Mate van impact: Hoog

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? De handhavers staan in de frontlinie bij het toezicht houden en handhaven van de maatregelen van corona. Er zit spanning op dit extra werk en het reguliere werk wat impact heeft op de reguliere werkzaamheden van handhavers en bouw- en milieu inspecteurs (voor wat betreft in pandige controles, ook in relatie tot integrale controles). Om het aantal contactmomenten met personen zo minimaal mogelijk te houden is in het begin van de crisis besloten om een aantal werkzaamheden minimaal uit te voeren. Zo is er geen controle geweest op meervoudige bewoning tenzij risico's, gevaarlijke situaties of onomkeerbaarheid een rol speelde. Ook zijn anonieme meldingen zonder gevaar schriftelijk afgedaan en zijn er minder controles uitgevoerd bij bedrijven als gevolg van de sluiting van deze bedrijven. Om het toenemend aantal controles op te vangen zijn de handhavers daarnaast ondersteund door de milieu inspecteurs. Sinds de zomer zijn deze taken weer regulier opgepakt en de maatregelen afgeschaald. Nu het aantal besmettingen en aantal maatregelen weer toenemen, worden de maatregelen van voor de zomer weer opnieuw toegepast.

Scenario tijdelijk zwaar

Door een uitgebreider en zwaarder pakket aan maatregelen wordt er steeds meer gevraagd van boa's qua handhaving. Door onduidelijkheid in de regelgeving is het tegelijkertijd lastiger voor boa's om te handhaven.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: De gemeente kan het beleid ten aanzien van toezicht en handhaving doorzetten. Wel is het belangrijk om extra aandacht te hebben voor de uitvoerbaarheid van de regels en kan de gemeente haar boa's hierin zo goed mogelijk ondersteunen (bijv. door middel van communicatiecampagnes en trainingen).

Scenario langduriger zwaar

De gelegenheidsstructuur voor criminaliteit en overlast verandert zodanig fundamenteel, dat ook een fundamentele verandering van het veiligheidsbeeld moet worden verwacht. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid zowel een vermindering als een vermeerdering van specifieke vormen van criminaliteit en onveiligheid te zien geven.

Handelingsperspectief gemeente

Overleven: De gemeente door middel van trainingen bijdragen aan een weerbare overheid. Daarin kan extra aandacht komen voor de veiligheid van specifieke ambtsdragers.

Mobiliteit/bewegen

Mate van impact: Gemiddeld

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Sinds het uitbreken van corona zijn er in Hilversum minder verkeersbewegingen, zowel met OV, auto als fiets. Door de mondkapjesplicht en het loslaten van de 1,5 m afstand in het OV is er voldoende capaciteit passend bij de vraag. Ook op het wegennet is er daardoor momenteel voldoende capaciteit. Echter merken wij wel op dat het steeds drukker op de hoofdwegen wordt. De verkeersintensiteiten van voor de coronacrisis wordt al weer bijna gehaald. Daarbij komt er extra verkeer op de andere hoofdwegen door de afsluiting van het spoorovergang op het Oosterengweg.

Met name op het inrichten van de openbare ruimte voor lopen en fietsen doen zich uitdagingen voor. Inmiddels zijn er vanuit de Taskforce Anderhalve Meter stappen gezet om de openbare ruimte in te richten op de anderhalvemetersamenleving en wordt de drukte in het centrum in beeld gebracht middels de druktemeter. De effectiviteit van de maatregelen worden continu gemonitord en indien nodig bijgesteld.

Scenario tijdelijk zwaar

Gedurende langere tijd zal thuiswerken de norm blijven om het aantal besmettingen tussen regio's zo laag mogelijk te houden. Daarnaast zijn er landelijk en provinciaal ook voor de lange termijn afspraken gemaakt met werkgevers en onderwijsinstellingen over het spreiden van werktijden en verkeer. Voor de inrichting en handhaving van drukke openbare ruimte (winkels, horeca, sportclubs) vraagt de anderhalvemetersamenleving op de korte én langere termijn regie vanuit de gemeente.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: de reeds geldende ingrepen door de Taskforce Anderhalve Meter meter kunnen worden voortgezet. De gemeente monitort de effectiviteit van de maatregelen en stelt deze indien nodig bij. Daarnaast kan Hilversum aansluiten bij de afspraken voor het spreiden van werkverkeer om zo ook ná de coronacrisis spitsvorming tegen te gaan.

Scenario langduriger zwaar

Voor de lange termijn is de verwachting dat er meer individuele verplaatsingen met auto's en fietsen ontstaan (deels ten koste van het openbaar vervoer). Vraagt veel van ons wegennet. Waarschijnlijk ontstaan in de spits meerdere (nieuwe) verkeersknelpunten voor fietsers en auto's.

Handelingsperspectief gemeente

Transformatie: De gemeente zal moeten onderzoeken of en hoe langdurige (nieuwe) verkeersknelpunten kunnen worden opgelost binnen het geldende mobiliteitsbeleid.

Wonen

Mate van impact: Gemiddeld

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? In Hilversum is vooralsnog geen impact waar te nemen vanwege de blijvend grote woningdruk in de regio. Met corporaties is er regelmatig overleg en er zijn afspraken gemaakt over het uitstellen van huisuitzettingen. Algemeen risico is aanwezig dat verkopen worden uitgesteld en de doorstroming op de huurmarkt verder stagneert. Hierover praten we in december opnieuw en maken we een doorkijk naar 2021.

Scenario tijdelijk zwaar

De woningmarkt blijft op korte termijn relatief ongeschonden vanwege een blijvende schaarste op de woningmarkt. De hypotheekrente blijft relatief laag waardoor de vraag in stand blijft bij een gelijkblijvend laag aanbod. Op korte termijn neemt de vraag vanuit migratie af.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: De gemeente hoeft in dit stadium niet extra in te grijpen. Wel is het noodzakelijk om te blijven bouwen aan een groter aanbod op de woningmarkt, met name in de sociale en (lage)middenhuursector.

Scenario langduriger zwaar

Wanneer de recessie langer stand houdt, zal de vraag naar goedkope betaalbare (sociale) (huur)woningen toenemen.

Handelingsperspectief gemeente

Transformatie: De gemeente kan bijdragen aan een oplossing door (nog meer) te sturen op woningen voor het lagere en midden segment. De gemeente kan de markt stimuleren door te overwegen investeringen naar voren te halen of door de tijdelijke, snelle bouw van goedkope betaalbare (sociale) (huur)woningen te realiseren.

Duurzaamheid

Mate van impact: Gemiddeld

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Projecten vallen stil en nieuwe projecten komen in gevaar doordat financiering van nieuwe projecten lastiger kan zijn (bijvoorbeeld bij de aanleg van zonnepanelen). Dit komt doordat de bereidheid tot het nemen van maatregelen lager kan zijn omdat bedrijven eerst de eigen financiën en core business op orde willen krijgen. Tegelijkertijd kunnen bedrijven afhankelijker worden van overheidssteun waardoor er een kans ligt deze steun te koppelen aan verduurzaming. Regionaal haakt Hilversum aan bij de maatregelen van andere overheden (MRA, Regio Utrecht, rijk, Europa).

Scenario tijdelijk zwaar

Op de korte termijn zal het invoeren van duurzaamheidsmaatregelen een lagere prioriteit kennen in relatie tot het overeind houden van de core business van een bedrijf. Na herstel zal aandacht voor duurzaamheid weer op niveau komen.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: bij een matige recessie ontstaat het gevaar dat projecten worden afgeblazen. De gemeente kan als aanjager van duurzaamheidsprojecten het economisch herstel en aanpak van duurzaamheid stimuleren door in regionaal verband in te zetten op groen herstel. Samenwerking in de Green Deal MRA en het Groen Inclusief Economische Herstelplan van de Regio Utrecht kan daar aan bijdragen.

Scenario langduriger zwaar

Hoewel de coronacrisis onze onmiddellijke aandacht vraagt, (immers de economie moet blijven draaien) zullen er ook stappen moeten worden gezet op het gebied van duurzaamheid. Wanneer de recessie langer duurt zal duurzaamheid een lagere prioriteit blijven behouden waardoor duurzaamheidsdoelen niet kunnen worden gehaald. Financierbaarheid verder onder druk bij particuliere partijen en tevens bij gemeente.

Handelingsperspectief gemeente

Overleven: de gemeente draagt er zorg voor dat zoveel mogelijk projecten kunnen blijven doorgaan. Daarnaast stimuleert zij nieuwe initiatieven en haakt zij (verder) aan bij boven lokale maatregelen. De gemeente kan een belangrijke rol spelen in het naar voren halen van de realisatie van duurzaamheidsambities (o.m. aardgasvrije wijken, energiearme mobiliteit en klimaatadaptieve maatregelen).

Fysieke projecten

Mate van impact: Gemiddeld

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Tot nog toe heeft corona nog geen grootschalige invloed op de projecten in het fysieke domein. Dat betekent dat de projectscope of projectplanning van de fysieke projecten die lopen, in de meeste gevallen nog niet substantieel zijn gewijzigd. Vanuit de projectorganisatie van de gemeente wordt de onzekerheid van de coronacrisis vanzelfsprekend goed in de gaten gehouden. Voor participatiebijeenkomsten geldt dat het organiseren van bijeenkomsten veelal zijn uitgesteld of digitaal hebben plaatsgevonden. In de zomermaanden, tijdens de versoepeling van maatregelen na de eerste besmettingsgolf, vonden er ook langzaamaan weer fysieke bijeenkomsten plaats.

Scenario tijdelijk zwaar

De aangescherpte maatregelen van 29 september en 14 oktober zijn van korte duur en bedreigen de projectscopes en planningen van lopende projecten niet fundamenteel. Na een versoepeling van de maatregelen wordt het tempo weer opgepakt.

Handelingsperspectief gemeente

Aanpassen: Sommige korte termijn planningen zullen iets worden aangepast vanwege de huidige maatregelen. Projecten waar participatiebijeenkomsten niet kunnen worden uitgesteld zullen digitaal moeten.

Scenario langduriger zwaar

Toename van onzekerheden over processen en financierbaarheid van lopende projecten. Nieuwe maatregelen of lang lopende maatregelen zouden de scope of planning van lopende projecten kunnen beïnvloeden. Denkbaar is dat de kantorenmarkt in een situatie van meer thuiswerken minder goed financierbaar wordt en er door ontwikkelaars anders tegen sommige ontwikkellocaties zal worden aangekeken.

Handelingsperspectief gemeente

Transformatie: Op basis van de verdere effecten van corona zal de gemeente in sommige gevallen gedwongen worden om andere keuzes te maken ten aanzien van lopende projecten. Verdere vertraging, het aanpassen van de plannen, of in het ergste geval afstel doordat bijvoorbeeld de financierbaarheid vanuit de markt wegvalt, behoren tot de mogelijkheden.

Jeugd

Mate van impact: Gemiddeld

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Jongeren konden tot en met mei niet naar school en zijn daarna geconfronteerd met contactbeperkende maatregelen in het onderlinge contact en interactie met volwassenen. Ook werden allerlei groepsactiviteiten, onder meer sporten, tijdelijk of langduriger gestaakt, terwijl contact met leeftijdgenoten heel belangrijk voor ze is. De professionals en jeugdconsulenten in Hilversum zijn sinds half maart direct actief op zoek gegaan naar kwetsbare gezinnen met de bedoeling het contact met hen – al dan niet digitaal - in stand te houden. Het aantal meldingen over huiselijk geweld is niet afgenomen en gelijk gebleven tijdens de crisis, maar er werd meer gemeld door bureaus in plaats van instanties of politie. Ook tijdens de crisis heeft Veilig Thuis in Hilversum altijd zoveel mogelijk huisbezoek afgelegd en als dat echt niet kon digitaal contact gemaakt met het gezin en de jeugdige. Momenteel zijn de Regio en de gemeente bezig om – in lijn met de landelijke regelgeving – te bekijken welke zorgaanbieders in aanmerking komen voor een continuïteitsbijdrage (voorschot over 2020 op basis van de verleende zorg in 2019). Welzijnsinstelling Versa heeft via het jongerenwerk extra inzet geleverd.

Scenario tijdelijk zwaar

Als gevolg van de coronacrisis kunnen spanningen in kwetsbare gezinnen verder oplopen door toegenomen armoede of langdurig verblijf van veel mensen in een kleine ruimte. Ook kunnen jongeren een grotere leerachterstand oplopen. Deze ontwikkelingen kunnen de sociale en emotionele ontwikkeling van jongeren schaden. De vraag is of de opgelopen schade snel te herstellen is.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: De gemeente kan het actieve contact met kwetsbare gezinnen verder onderhouden. Daarbij is herstel van de sociale dynamiek belangrijk. Daarbij zal mogelijk meer specialistische zorg nodig blijken te zijn en intensieve begeleiding vanuit het onderwijs. Dit kan leiden tot hogere uitgaven voor jeugdhulp voor de gemeente. Aandacht voor de financiële situatie bij jeugdzorgaanbieders blijft nodig om de continuïteit van zorg geen gevaar te laten lopen.

Scenario langduriger zwaar

Als de crisis en de bijkomende problemen als 1,5 meter en armoede en eventuele onderwijsbeperkingen aanhouden verliezen we de grip op bepaalde groepen jongeren. Hun sociale en cognitieve ontwikkeling loopt achterstanden op, die niet gemakkelijk meer is in te halen zonder zware interventies. Hun situatie thuis kan onhoudbaar worden, ook door de toegenomen armoede en spanningen thuis. Daarnaast kan jeugdhulp onder druk komen wanneer de omzetgarantie die gemeenten nu bieden wordt gestopt.

Handelingsperspectief gemeente

Overleven: De gemeente kan samen met jeugdzorgaanbieders optrekken om de situatie bij jongeren in kwetsbare gezinnen nauwlettender in de gaten te houden. In het werk zal met name de vraag naar specialistische maatwerk-voorzieningen verder toenemen. Daarmee zal ook de druk op het Sociaal Plein verder toenemen, evenals de jeugdlasten.

Welzijn en zorg

Mate van impact: Gemiddeld

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Vanuit de maatschappelijke partners (Versa, Hilverzorg) komen er signalen van burenruzies, aarzeling om contact te zoeken of om naar buiten te gaan en een toename van het aantal aanmeldingen bij de voedselbank (+20%). Doordat mogelijkheden voor fysieke ontmoeting beperkt zijn, hulp en ondersteuning meer op afstand worden georganiseerd en soms wegvallen is er een toename aan isolatie, eenzaamheid, verward gedrag en verergering bestaande problematiek. Met name bij ouderen is er vanwege het risico op besmetting sprake geweest van minder persoonlijk contact en isolement als gevolg van het wegvallen of veranderen van huishoudelijke hulp, dagbesteding en andere vormen van begeleiding. De negatieve effecten zijn zo goed mogelijk gecompenseerd met alternatieve ondersteuningsvormen zoals digitaal of telefonisch contact en het organiseren van dagbesteding thuis bij ouderen. Tegelijkertijd komen er bij de vrijwillige thuishulp veel meer verzoeken binnen voor intensieve thuiszorg, wordt er een groter beroep gedaan op mantelzorgers en brengt de dagbesteding niet altijd voldoende afleiding. Een grotere vereenzaming heeft niet onmiddellijk effect op het maatschappelijk collectief, maar kan voor individuele inwoners grote gevolgen hebben. Hetzelfde geldt voor de grotere behoefte aan intensieve thuiszorg. De financiële situatie van zorgaanbieders is veilig gesteld doordat gemeenten omzetgarantie hebben geboden. Gemeenten worden hiervoor gecompenseerd door het rijk. Binnen de bestaande subsidies aan welzijnsorganisaties zijn extra maatregelen getroffen om de toegankelijkheid van instellingen als Versa en Present te vergroten door het verspreiden van telefoonnummers van medewerkers via flyers en krant. Voor de toename van het aantal aanmeldingen bij de voedselbank is daarnaast in april extra subsidie voor voedselpakketten verleend door de gemeente. Tot slot zijn er mondkapjes uitgedeeld bij de voedselbank in samenwerking met stichting Hilversum Marketing.

Scenario tijdelijk zwaar

Handelingsperspectief gemeente

De maatregelen uit de eerste golf blijven in het algemeen bruikbaar. Essentieel is dat zorgaanbieders en welzijnsinstellingen in contact blijven met inwoners en blijven samenwerken. Met name de tegengestelde belangen van 'jongeren' en 'andere' kwetsbaren kan in het vervolg van de crisis leiden tot problemen op het gebied van welzijn en zorg, zoals bijvoorbeeld de onderlinge sociale cohesie.

Overbruggen: In feite verandert er niets aan de huidige aanpak van de gemeente. Die aanpak ligt in lijn met de drie handelings-perspectieven die de bestuurlijke werkgroep Halsema aanhoudt : 1) Ontferming over kwetsbaren. Dit vraagt met name om monitoring van de ontwikkeling van de hulpvraag, voorbeelden ophalen van zelf oplossend vermogen en investeren in lokale ondersteuningsstructuren 2) Versterking van de samenleving: Onder druk van de crisis zijn nieuwe coalities ontstaan en bestaande versterkt. Geef inwoners en andere initiatiefnemers vertrouwen en handelingsruimte. Bevorder kennisdeling en monitor de resultaten. 3) Bevorder eigen regie: Houd tijdens de crisis vast aan eigen regie als belangrijk criterium. Geef inwoners blijk van maatschappelijke waardering voor inzet, veerkracht en creativiteit. En houd vast aan maatwerk.

Scenario langduriger zwaar

Handelingsperspectief gemeente

Als de situatie van beperkende maatregelen langer blijft bestaan en een volledige tweede lockdown dreigt, schieten de huidige (alternatieve) vormen van ondersteuning mogelijk tekort en kan het voorveld de vraag misschien niet meer aan. Met name fysieke ontmoeting/bouwen van netwerken vormt het hart van de aanpak in het sociaal domein, en die wordt door de 1,5 meter samenleving ernstig bemoeilijkt. Het risico van gebiedsgerichte opeenstapeling van problemen doet zich voor. Kwetsbare wijken worden nog kwetsbaarder. Dit kan een voedingsbodem vormen voor maatschappelijke onrust, en een belemmering vormen voor het opbouwen van ondersteunende netwerken in die wijken.

Overleven: Er zal meer moeten worden geïnvesteerd in het voorveld (sociaal werk), maar daarnaast kan ook de vraag naar specialistische maatwerkvoorzieningen toenemen. De druk op het Sociaal Plein groeit navenant, evenals de Wmo-lasten. Het aandeel van het sociaal domein in de gemeentelijke begroting neemt verder toe.

Bescherming en opvang

Mate van impact: Gemiddeld

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Er zijn minder veranderingen dan betrokken organisaties van te voren verwacht hadden voor dak- en thuislozen. De druk op dak- en thuislozen opvang is onverminderd hoog, maar dat was al zo voor corona en wordt niet versterkt door corona. Een beroep op opvang door dak- en thuislozen wordt vaak ook afgewend door ondersteuning vanuit schulddienstverlening en het terugvallen op het eigen netwerk. Vanwege de contactbeperkende maatregelen kunnen er weliswaar minder daklozen worden opgevangen in de bestaande opvanglocaties, maar opvang van dak- en thuislozen kan en gebeurt nog steeds naar de geldende wet- en regelgeving. Er zijn namelijk uitwijkmogelijkheden naar andere locaties en er wordt bij de maatschappelijke opvang geen extra toestroom van dak en –thuislozen geconstateerd.

Scenario tijdelijk zwaar

Door schulddienstverlening en het terugvallen op het eigen netwerk zal op korte termijn de druk op daklozenopvang niet verder toenemen door de coronacrisis.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: De regio kan inzetten op extra uitbreiding van haar capaciteit door gebruik te maken van tijdelijke uitwijklocaties zoals hotels.

Scenario langduriger zwaar

Hoewel de druk op mensen toeneemt, is de verwachting dat ook bij een langdurigere crisis met een volledige tweede lockdown het aantal dak- en thuislozen niet explosief zal toenemen.

Handelingsperspectief gemeente

Overleven: De tijdelijke opvang in hotels kan in dit scenario de druk van de coronacrisis goed opvangen. Daarbij kan er gebruik worden gemaakt van een bestaande reserve voor noodsituaties voor bescherming en opvang mocht de situatie toch om opschaling vragen.

Jeugd en veiligheid

Mate van impact: Gemiddeld

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Er is veel negatieve aandacht geweest voor jongeren die zich niet aan de maatregelen houden, die zeggen dat de crisis niet hun probleem is en die in sommige gevallen zelfs anderen hebben lastig gevallen of crimineel gedrag hebben vertoond. Hoewel dit op kleine schaal inderdaad heeft plaatsgevonden en is aangepakt, heeft het ruime merendeel van de jongeren zijn best gedaan om iets van de lastige situatie te maken. Door het opengaan van basis- en middelbare scholen lijkt de overlast weer minder te worden. Ook de inzet vanuit het jongerenwerk en politie draagt hier aan bij. We zien verplaatsingen (waterbedeffect) van overlastgevende jongeren naar andere wijken. Ook hier zetten we integraal en intensief in op de jeugd, niet alleen repressief, maar juist ook preventief met jongerenwerk en straatcontactwerk (ingehuurd).

Scenario tijdelijk zwaar	Handelingsperspectief gemeente	Scenario langduriger zwaar	Handelingsperspectief gemeente
Doordat de horeca sinds 14 oktober voor vier weken volledig is gesloten, er sinds 29 september al na 22:00 waren gesloten en er beperkende maatregelen gelden bestaat de kans dat groepen jongeren zich gaan verplaatsen naar verschillende plekken in Hilversum of feesten thuis gaan organiseren. Ze gaan op zoek naar plekken waar ze minder zichtbaar zijn voor 'thuiszittende' bewoners en professionals. Als gevolg hiervan hebben we minder zicht op de groepen en meer inzet van professionals nodig.	Overbruggen: De gemeente kan gebruikmaken van haar netwerk in de wijken van professionals die vroegtijdig problemen kunnen signaleren. De gemeente kan inzetten op preventie (jongerenwerk/ ouders/ scholen/ CJG/ ZAT) en beginnend afglijden (o.a. Halt of straatcontactwerk). Verder kan de gemeente monitoren of er een toename is van geluidsoverlast in woningen in het kader van feesten en daar waar kan aanpakken van de overlast. Ook kan de gemeente onderzoeken wat de behoeften zijn van de tweede schil jongeren die niet gelijk opvallen door hinderlijk of overlastgevend gedrag en hoe zij hierop kan inspelen.	De crisis vraagt veel van kinderen en jongeren. Door het voortduren van de coronacrisis wordt hun geduld steeds meer op de proef gesteld. Door de volledige tweede lockdown kunnen ze langdurig geen gebruik maken van sociale voorzieningen. Dit kan ertoe leiden dat verveling groeit en er overlast ontstaat van jeugd in wijken en buurten.	Transformatie: De gemeente kan nog sterker inzetten op preventie en beginnend afglijden. Daarnaast kan de gemeente het gesprek met jongeren aangaan om hen kritisch te laten meedenken over manieren om tot herstel van de sociale dynamiek te komen. Daarbij is het betrekken van en luisteren naar jongeren aan de voorkant van belang. Om die gesprekken vorm te geven kan de gemeente samen met onderwijsinstellingen en jeugdwerk de gesprekken begeleiden.'

*Zie de inhoudsopgave voor een toelichting op de uitgangspositie per scenario

Veiligheidsbeleving / sociale spanningen

Mate van impact: Gemiddeld

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis?

In het begin van de crisis was er meer dan een verdubbeling te zien in het aantal overlastmeldingen (o.m. het aantal meldingen van overlast door jongeren). Deze overlast nam wel af in de zomer (juni-augustus), maar was nog steeds hoger dan in andere jaren (bijv. juni-augustus +20,6% t.o.v. 2019). Jongeren hebben over het algemeen minder heftige klachten dan ouderen. De maatregelen gelden voor iedereen en dat heeft zijn weerslag op de jongeren die de maatregelen niet dragen. Daarnaast werken veel mensen thuis die ook zien dat de jongeren zich niet aan de maatregelen houden en hiervan melding maken. De sociale spanningen tussen jongeren en ouderen nemen doordat kwetsbare groepen extra hard worden geraakt door crisismaatregelen. Ook hebben kwetsbare doelgroepen vaak weinig (financiële) reserves waardoor zij tegenvallers minder goed kunnen opvangen. Mensen hanteren verschillende "coping" strategieën om de stress van een onveilig gevoel een plaats te kunnen geven (gedragsadviezen opvolgen of (on)bewust niet). Dit kan leiden tot polarisatie of sociale spanningen vanwege vermeend risicovol gedrag.

Scenario tijdelijk zwaar

Door de coronacrisis versterken de sociale spanningen langs bestaande lijnen: religieuze (dreiging terrorisme of anti vaccinnemers), politieke (links, rechts extremistisch of demonstraties tegen inperking van vrijheden) of financieel (kloof arm, rijk) of etniciteit (uitsluiting van buitenlanders) of (herstelde) patiënten.

Handelingsperspectief gemeente

Overbruggen: De gemeente kan specifieke doelgroepen in de samenleving scherper benaderen door met hen in gesprek te gaan én te communiceren welk gedrag wel voor een ieder wordt geaccepteerd (geen onderscheid maken). Ook kan de gemeente maatschappelijke initiatieven waarderen en daar waar nodig faciliteren.

Scenario langduriger zwaar

Bij het langer aanblijven van de coronacrisis en een volledige tweede lockdown wordt het steeds meer 'ieder voor zich' in plaats van 'samen staan we sterk'. Er is geen sprake meer van sociale samenhang, bewoners wantrouwen elkaar, sluiten groepen uit op basis van sociale spanningen en luisteren alleen nog naar de eigen groep/ ideologie waarbinnen ze ook makkelijker radicaliseren ten opzichte van de andere groep. Met als gevolg een toename aan stigmatisering en meer kans op hate-crimes.

Handelingsperspectief gemeente

Overleven: De gemeente kan in dit scenario bijdragen door buitensporig gedrag te begrenzen en een duidelijke normstelling te communiceren (wat kan wel). Ook kan de gemeente maatschappelijke initiatieven faciliteren die de sociale cohesie bevorderen, dan wel stimuleren.

Logistiek

Mate van impact: Laag

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? De coronacrisis heeft beperkt effect gehad op de logistiek in Hilversum en is vooral een afgeleid resultaat van andere sectoren als de horeca en detailhandel. De distributie van onlinebestellingen is als gevolg van de crisis toegenomen terwijl de distributie en bevoorrading naar de detailhandel waarschijnlijk tijdelijk is afgenomen. Voor supermarkten geldt dat deze met name in het begin van de crisis een toename hebben gezien in vraag en daarmee in de distributie. In de afgelopen maanden is doorgewerkt aan het opzetten van een duurzame logistieke hub van waaruit lokale winkels kunnen worden bevoorrad. Dit initiatief wordt steeds concreter.

Scenario tijdelijk zwaar	Handelingsperspectief gemeente	Scenario langduriger zwaar	Handelingsperspectief gemeente
Op korte termijn zal de omvang van het aantal online aankopen hoog blijven. Met het langzame herstel zal de beweging terug naar fysieke aankopen ook worden ingezet. Voor de logistiek betekent dit dat er langzaam weer een verschuiving plaatsvindt naar bevoorrading van fysieke winkels. Tegelijkertijd zien we een beweging naar lokale en duurzame distributie die meer is gericht op de laatste transportbewegingen in de keten naar de klant of de bevoorrading van winkelgebieden in wijken en buurten (= last-mile logistiek).	Overbruggen: De gemeente hoeft op deze termijn niet in te grijpen. Wel kan de gemeente nu nadenken over beleid gericht op last-mile logistiek. Vanwege de toenemende beweging naar regionale en circulaire productie is de verwachting dat de vraag hiernaar toeneemt. De gemeente kan daarnaast initiatieven zoals een duurzame logistieke hub blijven ondersteunen en verdere ontwikkelingen stimuleren door waar nodig ruimte te vinden t.b.v. last-mile logistiek.	Bij een langdurige recessie als gevolg van het aanblijven van de coronacrisis is de verwachting dat de tijdelijke toename in online aankopen definitief wordt. De tendens van het online bestellen van producten zal alleen groter worden en bij herstel beperkt afzakken naar fysieke aankopen. Daarmee is de verwachting dat het netto aantal vrachtbewegingen niet afneemt en een verdere toename in het aantal kleinere lokale logistieke hubs.	Transformatie: De gemeente kan de toename van kleinere lokale logistieke hubs verder faciliteren en beleid formuleren voor het stroomlijnen van de vervoerslijnen van de last-mile logistiek.

*Zie de inhoudsopgave voor een toelichting op de uitgangspositie per scenario

Natuur en ecologie

Mate van impact: laag

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Door de tijdelijke afname van vlieg- en autoverkeer zijn er minder schadelijke effecten op de natuur opgetreden. Tegelijkertijd hebben, zeker in de begin maanden, veel mensen hun eigen woonomgeving (opnieuw) ontdekt en gewaardeerd waardoor er juist meer directe verstoring heeft plaatsgevonden. Dit is met name het geval in gebieden die goed toegankelijk zijn voor recreatie.

Scenario tijdelijk zwaar

Handelingsperspectief gemeente

Toegenomen aandacht voor de eigen woonomgeving kan leiden tot actieve inzet voor het verbeteren van die woonomgeving middels bewonersinitiatieven in de openbare ruimte of het verbeteren van de natuurlijke omstandigheden in de eigen tuin. De toename in het gebruik van openbaar groen kan ook leiden tot hogere beheer kosten (bijv. meer zwerfafval en vollere prullenbakken).

Aanpassen: De gemeente kan extra voorlichting organiseren over groene tuinen en recreëren in de natuur. Daarnaast wordt er van de gemeente een grotere rol verwacht op het gebied van financiering en begeleiding van bewonersinitiatieven. Daarnaast kan de gemeente de frequentie van beheer verhogen.

Scenario langduriger zwaar

Handelingsperspectief gemeente

Bij het langer aanblijven van de coronacrisis en daarbij horende recessie zullen er meetbare effecten zijn op natuurwaarden in de stad (minder vervoersbewegingen en minder vervuiling). Inwoners zullen frequenter en langduriger gebruikmaken van de buitenruimte (o.m. sportscholen, yogaklassen).

Transformatie: Mogelijk toenemende vraag naar structurele vergroening van de openbare ruimte. Ook kan de gemeente meer openbare ontmoetingsplekken creëren of bestaande plekken aangenamer maken door meer groen en frequenter beheer.

*Zie de inhoudsopgave voor een toelichting op de uitgangspositie per scenario

Monumenten

Mate van impact: laag

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Op dit onderwerp is voor alsnog geen grote impact gesignaleerd. Monumenten als thema staat relatief los van de geldende beperkingen. Mogelijk dat een langere duur van de beperkingen wel enig effect kan genereren (bijvoorbeeld in het onderhoud of het aantal restauraties van monumenten). Voor dit beleidsdomein geldt dat de gemeente niet hoeft in te grijpen (**overbruggen**), maar wel moet monitoren of er impact op is.

Milieu**Mate van impact: laag**

Wat is er tot nu toe gebeurd tijdens de crisis? Op het gebied van milieu is er voor alsnog geen grote impact omdat deze relatief los staat van de geldende beperkingen. Mogelijk dat een langere duur van de beperkingen wel enig effect kan genereren. Voor dit beleidsdomein geldt dat de gemeente niet hoeft in te grijpen (**overbruggen**), maar wel moet monitoren of er impact op is.